

1989-09-07

B-327/89

Környezetvédelmi és Vizgazdálkodási Miniszterium
KDV Kövizig
Konkoly János igazgató ur részére
Budapest
VIII. Rákóczi ut 41.

Tárgy: Tábor-hegyi-barlang védelme

A SZIKKTI-II. barlangász csoport már évek óta rendelkezik kutatási engedéllyel a Budapest III. ker-ben levő Tábor-hegyi-barlangra. A csoport az elmúlt időszakban kitakarította a szeméttel és törmelékkel /6-8 m³/ eltömött barlangot, majd további járatait nyitotta meg. A régi lerombolt bejárati ajtót saját költségén újra megépítette és a barlangot lánccal lelakatolva lezárta. Ezek részletesen szerepelnek kutatási jelentéseinkben.

A lezárást követően a barlangot már 8 alkalommal feltörték, a láncot és a lakatot minden esetben elvitték. Ezen túlmenően alkalmanként szeméttel, összetört italos üvegekkel és vegyszeres rongyok égetésével piszkították össze. A feltárt képződményeket letördelték.

Jelen levelemben az 1989 szept. 2-án észlelt kártevésre kívánom a KVM figyelmét felhívni. Ekkor a barlangot feltörve találtuk. A bejárat előtti terasz utolsó vasbeton korláttartó oszlopát kitörték és az oszloppal a bejárati szakasz lépcsőit szétverték, majd az ott levő támfalat is lerombolták. A rombolás tervszerű és munkaigényes volt. Annyira, hogy a támfal felső részének lerombolása után az ott leomlott köveket félredobálták, hogy a támfal alsó részéhez is hozzáférhessenek és azt is szétverjék.

Rá szeretnék mutatni, hogy ez egy hosszú, ismétlődő rombolási sorozat pillanatnyilag legutóbbi része. Nemcsak betörés és szándékos rongálás, hanem veszélyeztetés is. Ugyanis, ha a barlangban kutatási munkát végzünk, a holminkat nem hagyjuk fenn a bejáratnál /nehogy ellopják/, hanem magunkkal visszük le a barlangba. Így nem tudni mikor van odalennt valaki. A támfal lerombolásakor - ha a barlang alsó részében van valaki - nem valószínű, hogy élve megusza a 15-25 kg-os kövek záporát, melyek meredek lejtőn zuhannak 12 m mélyre.

Gondolom a multbeli események kiderítésére lehetőség nincsen. Kérés - miután majdnem bizonyos, hogy ezen események a jövőben is folytatódnak - hogy értesítsenek, ha ezzel kapcsolatban valami a tudomásukra jut, illetve ha tudnak valamit javasolni a további kártevések elhárítására.

Ezen levelem másolatát egyidejűleg a Barlangtani Intézetnek és az MKBT-nek is megküldöm.

Budapest, 1989 szeptember 5.

Tisztelettel:

Barczikay
/Barczikay Dénes/

SZIKKTI-II. barlangász csoport

L. Kilye k.
híjaz véleményed
Zsuzsanna
29.11.

A csoport saját költségén a hírlapot
ismételték kiadásra.

Helyesírói munkájukat tovább folytatva,
munkásságukkal járulnak a biztonság-
sághoz és a közértesítéshez.

A közértesítést tovább folytatva,
a közértesítési munkájukat
végzik, m. az információkat
a védelem anyagát felváltva,
a hírlap a csoport hírlapja.
A közértesítést elvégző a területet
keresve, m. anyagilag járul-
jon hozzá a terület (hírlap-
készítés) megvalósításához.

1989. X.

[Handwritten signature]

ELNÖK: [Handwritten name]
[Handwritten name]
[Handwritten name]

[Handwritten notes]

SZIKKTI-II. csoport
III. Bécsi ut 120/128
Budapest
1034

Budapest

Barlangtani Intézet
D-1989-24.
* Könyvtára *

A SZIKKTI-II. barlangkutató csoport 1989 évi jelentése

Kérem, hogy jelentésünk a Gholnoky pályázaton ne vegyen részt.

Csoportunk tevékenysége a kutatási engedélyünkben meghatározott Remete-Kálvária dombi kőfejtő területére és a Tábor-hegyi barlangra terjedt ki. Ezen kívül a Papp Ferenc csoporttal együtt tevékenykedtünk a Szemlő-hegyi barlangban is.

Elméleti és gyakorlati ismereteink felfrissítése érdekében ~~szokásunkhoz híven, a veitünk kapcsolatban álló sziklamászó csoporttal közös programban,~~ több felszíni gyakorló és oktató turát szerveztünk a környező barlangász és hegymászó gyakorló helyeken.

Munkánkban - főleg a Tábor-hegyi barlangnál - segítséget nyújtottak az általunk patronált Erdőalja uti iskola barlangászat iránt érdeklődő tanulói, valamint néhányan a Városépítő Egyesület fiataljai közül is.

Ezen jelentésünkhöz mellékelten csatoljuk az 1989 évi kutatási jelentésünket, amit csak kiegészítünk, ill. kitérünk az abban nem szereplő kérdésekre.

A Remete-Kálvária dombi kőfejtőnél a 2.sz. barlang bejáratának beomlása határozta meg zömrel az 1989 évi feladatainkat. Megvizsgáltuk az eredeti bejárat földmészének helyreállítási lehetőségeit, aminek eredményeként világossá vált, hogy ennek megbízható megoldása igen munkaigényes és költséges feladat. Kérdésül az eredeti bejáraton keresztül a további bontásnál keletkező törmelék kiszállítása is bonyolult. Így célszerűbbnek tartjuk olyan új bejárat létesítését, ahol a kiszállítás utvonala is kedvezőbb.

A kőfejtő felszíni munkálatainál a geológiai vizsgálatokhoz szükséges szelvény hozzáférhetőségét és áttekinthetőségét igyekeztünk lehetővé tenni.

A Tábor-hegyi barlangnál sajnos újra a rombolások, ill. az ezzel kapcsolatos megelőző és védekező intézkedések kerültek előtérbe.

A kutatási jelentésben leírt tudatos rombolókon tulmenően akadtak amatőr rongálók is. Ezek a barlangon belül nem okoztak számottevő kárt, általában kezdetleges világítási megoldásaikkal.

kal /faág, papírfáklya, olajfesték/ szemeteltek. A legtöbb gondot a barlang bejáratától jobbra levő sziklafal rongálása jelenti. Ennek egy-része teljesen bizonyosan alkalmi rongálás, de a barlang előtti terasz középvezetékében levő hasadék végénél már lehetséges annak tudatos tönkretétele is. Ugyanis ez az észak-déli /345°/ irányú hasadék gyűjti össze és vezeti le a barlang feletti területre lehullott csapadékot. Az 1930-as években, Kadics átsátásai után, amikor a barlang előtti teraszt is kiépítették, a hasadék egy-részt, továbbá a környező labilis kőtömböket a Főváros betonnal megerősítette. Ekkor a hasadék végénél kb. 2 m. magas támfalat építettek, ami a lezuduló víz eróziójának ellenáll, és a támfal alján létesített kivezetés /vizekötő/ a hasadékban levő feltöltésbe bejutó vizet kivezeti, tehát szivárgó jelleggel működik. Ez a kivezetés meggátolja, hogy itt a barlangba számottevő vímmennyiség jusson be. A támfal betonba ágyazott kövei több mint 50 éven át a legcsekélyebb károsodás nélkül látták el feladatukat, tehát ez egy műszakilag kiválóan megtervezett és kivitelezett meliorizációs műtárgy volt.

Ezen meliorizációs műtárgy lerombolásának előrelátható következménye lesz, hogy a víz idővel kimossa a feltöltést, majd közvetlenül erodálja a hasadék alját és ezzel megbontja a barlang főtéjének stabilitását. Helyreállítására feltétlenül szükség van.

Az 1989-es év eredménye még, hogy a régi akna mélyítésével hozzá tudtunk férni az új szakasz jobboldali kuszodája felé vezető részhez, és így az akna felől annak összeköttetését is járhatóvá tettük.

A Szemlő-hegyi barlangban folytattuk az örvényfolyosó végén levő agyagfolyás előtti támfal megerősítését és ugyanonnan az agyagki-termelést, ill. elszállítást.

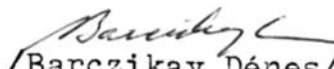
A liftakna padlószintjéről eltávolítottuk és kiszállítottuk az ott felhalmozott köveket és egyéb szemetet, így lehetővé vált a korhadó padlózat elbontása. Utóbbi már a jövő évi tervünkben szerepel.

Az agyagosban a terep rendezése mellett folytattuk az oldalsó /Zöldmáli ut felé vezető/ kuszoda bontását.

A barlang feletti területen lebontottuk az örvényfolyosó bejárata előtti romos faházat és elszállítottuk az udvaron összegyűlt szemetet és törmelékét.

A Szemlő-hegyi barlangra gondozási szerződést kötöttünk a KDV-KÖVIZIG Táj- és Környezetvédelmi osztályával, ami az agyagos kiépítésére vonatkozik.

Melléklet: 1989 évi kutatási jelentés

/Barczikay Dénes/

EVM.Szilikátiipari Központi
Kutató és
Tervező Intézet
Sportegyesülete.
Budapest.III.Ker.

SZIKKTI-II. csoport
III. Bécsi ut 120/128
Budapest
1034

Budapest, 1990 január

Környezetvédelmi és Vizgazdálkodási Minisztérium
KDV-KÖVIZIG Táj- és Természetvédelmi osztály
Rákóczi ut 41.
Budapest

1989 évi kutatási jelentés

Tárgy: Tábor-hegyi és Kálvária-dombi barlangok kutatása

Kutatási eng. sz: 4/10/86. Kelte: 1986 máj. 10. és
Kutatási eng. sz: 4/10/86. Kelte: 1987 nov. 2

Jelentésünk folyamatosan kapcsolódik az 1987 és 1988 évi
kutatási jelentésünkhöz.

Melléklet: Tábor-hegyi barlang
Remete-Kálvária dombi kőfejtő

/Gádoros Miklós/

/Barczikay Dénes/

EVM.Szilikátipari Központi
Kutató és
Tervező Intézet
Sportegyesülete.
Budapest, III. Ker.

Tábor-hegyi barlang

Az 1989-es év első felében, terveink szerint megvalósítottuk a barlang bejárati részének tereprendevezését. A vízszintes bejárati szakasz végén kb. 20 cm-t emeltünk azon a támfalon, melyet még annakidején Kadic ásatásai után létesítettek. Innen kifelé enyhe lejtést hoztunk létre úgy, hogy kb. 3,5 m hosszban barlangi törmelékkel feltöltöttük, majd a további részen és a barlang előtti teraszon letakarítottuk az évtizedek alatt felhalmozódott feltöltődést. Így a támfaltól a terasz széléig kielégítő lejtést biztosítottunk, hogy a bejárati terem tetején levő nyílásokon befolyó víz a barlangból kifelé eltávozhasson. A megoldás bevált, az esőzések már nem a barlangba sodorják be a törmeléket.

Ezután az új járatrészből kiszállítottuk a kb. 2 m³ bemosott törmeléket, majd a régi kuszoda előtti aknából távolítottunk el kb. 8 m³ szemetes törmeléket. Ezáltal megnyílt az a nyugati irányú 10 m-es szakasz, melynek bejárata kb. 20 évvel ezelőtt tömődött el. Jellemző, hogy ezalatt a 20 év alatt az aknában 20 m³ szemét, ill. szemetes törmelék halmozódott fel. Ebből a részből is továbbiutási lehetőségek látszanak valószínűk. Ennek a 10 m-es szakasznak térképábrázolását készítette el annakidején Hazslinszky Tamás.

Az akna alján depózott kb. 2 m³ törmeléket sajnos már nem tudtuk kiszállítani, mert a szállítási utvonalszakaszt ismeretlen tettesek tönkretették. Ezt akkor írásban jelentettük a KDV-KÖVIZIG igazgatóságának, a Barlangtani Intézetnek és az MKBT-nek. A rombolást megvizsgálva, a kiszállítási utvonalnál minden kétséget kizáróan látható, annak szakszerű, hozzáértő emberek által történt, tudatos és eredményében gondosan átgondolt elkövetése.

A barlang ajtaját láncsal és lakattal zárjuk le. Ezt az év során nyolc ízben vágták le, és a láncot is, lakatot is elvitték. Erősebb lezárási megoldást nem akarunk alkalmazni, mert a rongálás a kisebb ellenállás irányába történik és így remélhetően magát az ajtót, ill. a bejárati közetreszt nem teszik tönkre. A régi megoldás helyreállítását a szállítási utvonalnál nem tartjuk célszerűnek, mert azt ismételten tönkreteszik. Ezért más, a rombolási lehetőségektől független megoldást terveztünk és az év végefelé ennek kivitelezését is elkezdtük.

Be kell vallanunk, hogy a rombolók részben elérték a céljukat, mert a kutatási munkánkban majdnem félév lemaradást tudtak okozni.

Remete-Kálvária dombi kőfejtő

Ez évben publikálták a Remete-Kálvária dombi kőfejtő területének vizsgálatáról és az ott talált bazalt kormeghatározásáról írt cikket:

Springer-Verlag: Mineralogy and Petrology /1989/40:
183-196. Petrology of a New Basalt Occurrence in
Hungary. A. Embey-Isztin, G. Dobosi, Noske-Farkas,
E. Árva-Sós.

A cikk kiemeli ennek a bazaltelőfordulás felfedezésének jelentőségét, mert korát a K/Ar szerint min. 57,9 + 2,2 millió évben adja meg, tehát a két utolsóként ismert tektonikai mozgás /a plio-pleisztocén és a miocén/ előtti, a paleocén, vagy felső kréta korszakban történt tektonikai mozgás során bekövetkezett vulkáni tevékenységet bizonyítja a Budai-hegységben.

A cikkben közöltek alapján a Budai-hegység geológiai viszonyait ~~geodinamikai szemszögből szükséges átértékelni.~~ A cikk a Remete-Kálvária dombi kőfejtőt, tehát a lelőhelyet a "Budapesthez közeli Budaliget" megnevezéssel említi.

A Budai-hegység turistatérképén a Remete-hegy északi oldalában van a Kálvária-domb /ill. annak 388 m. magassági ponttal megjelölt csúcsa/. Igaz, hogy mindkettő Budaliget mellett van, de a pontosabb helymeghatározás és az egyértelműség miatt változatlanul a Remete-Kálvária-domb megfogalmazást tartjuk jónak. Eddigi jelentéseinkben is ezt a megnevezést javasoltuk és használjuk.

A Remete-Kálvária dombi 2.sz. barlangnál a bejárat felső része beomlott, amihez feltehetően a terület iránti nagyfokú érdeklődés is hozzájárulhatott. Így a bejárat szakasz gyakorlatilag használhatatlanná vált. Megvizsgáltuk, hogy a bejárat földmész megerősítése és biztosítása hogyan oldható meg. Ennek eredményeként nyilvánvalóvá vált, hogy a régi bejárat megtartása - úgy, hogy az biztonságos legyen - csak nagy munkával és tetemes anyagi ráfordítással lenne megoldható. Ezért olyan irányban kutattunk tovább, hogy olyan oldalsó bejutási lehetőséget találjunk, mely a barlang további bontásánál kedvezőbb kiszállítási lehetőséget nyújt az eddigiekhez képest.

Először a barlang melletti gerinc keleti oldalánál kísérleteztünk, de ez nem vezetett eredményre. Így véleményünk szerint az északnyugati oldal felől van még lehetőség mesterséges bejárat létrehozására. A bejárat helyének kijelölését elvégeztük, de a bontási munkára már csak 1990-ben kerülhet sor.